

maj 2010

Historiska institutionen

Par i vetenskap och politik - parrelationen som social och kulturell kategori i historien.

Det finns många äkta par som spelat en viktig roll inom svensk politik och vetenskap. Men trots att flera av dem är välkända har själva parrelationen som socialt och kulturellt fenomen i historien inte fått särskilt mycket uppmärksamhet inom forskningen. I denna antologi behandlas ett antal mer eller mindre kända par. Några exempel är Knut Wicksell och Anna Bugge Wicksell, Alva och Gunnar Myrdal, Axel och Signe Höjer samt Ebba Hult och Gerard De Geer.

Genom att fokusera på just äktenskapliga par erbjuder antologin nya perspektiv på hur genusordningar skapats, reproducerats och omförhandlats. Vilka normer och föreställningar omgav giftermålet?

Varför gifte sig dessa personer? Var det av tradition, förälskelse eller som strategi? Vilka förväntningar hade de på äktenskapet? Hur påverkades de interna överenskommelserna i mötet med det övriga samhällets genusordning? Var äktenskapet en resurs för dessa par i professionella och offentliga sammanhang? Eller utgjorde det ett hinder?

Tidigare forskning har utförligt diskuterat analytiska kategorier som privat och offentligt, aktör och struktur och ofta, om än inte alltid, satt dem i motsatsförhållande. Parrelationen problematiserar dessa uppdelningar och gör det möjligt att ställa nya frågor.

Till exempel kan vårt perspektiv illustrera hur gränsen mellan det privata och det offentliga varit både flytande och föränderlig. Ofta har exempelvis hemmet fungerat som en arena som politisk och vetenskaplig arena eller en gränzon där det privata mött det offentliga på konkreta sätt. Hur har detta påverkat politiskt handlande, kunskapsproduktion och vardagslivets organisering? Vad innebar det att många av våra studerade par var offentliga personer? Hur påverkade detta de sätt på vilka äktenskapet visades upp, iscensattes och levdes? Hur konstruerades de båda individerna som just ett par?

Bokens fallstudier har sin kronologiska tyngdpunkt under 1900-talets första hälft. Tanken med detta är att ge ny belysning åt en period som brukar förknippas med modernisering, demokratisering och kvinnors frigörelse. Det var en period då flera formella och legala hinder för kvinnors deltagande i politik och vetenskap undanröjdes, genom exempelvis den allmänna rösträtten, behörighetslagen och äktenskapslagstiftningen. Men det var också, som exemplen i denna antologi visar, en period då strukturella och kulturella hinder gjorde det fortsatt svårt för kvinnor att få verkligt inflytande inom yrkeslivet, universitetsvärlden och politiken.

Boken ger alltså nya bilder av moderna projektet samtidigt som den problematiserar bilden av vetenskap och politik som i huvudsak manliga arenor och visar på det privatas och samlivets betydelse för offentliga verksamheter som vetenskap och politik. Bokens grundperspektiv är historiskt. Samtidigt är ansatsen uttalat tvärvetenskaplig. Författarna - Annika Berg, Staffan Bergwik, Kristina Espmark, Christina Florin, Yvonne Hirdman, Kirsti Niskanen, Per Wisselgren och David Östlund - är hemmahörande inom ett flertal olika discipliner och forskningsmiljöer: ekonomisk historia, genusvetenskap, historia, idéhistoria och sociologi i Oslo, Stockholm, Uppsala och Umeå.

Projektet har letts av Christina Florin, Annika Berg och Per Wisselgren